

Thermphos

Rem op investeringen Zeeuwse economie

Een willekeurig faillissement van een willekeurige fabriek in Zeeland. Dit betreft helaas niet Thermphos. Thermphos was de enige fosfor producent in Europa die mede door de dumpingpraktijken van de Kazachse fosforproducent failliet ging. Het is de eerste en enige locatie ter wereld waar het fosfor(slik) ook echt wordt opgeruimd. Dat blijkt een stuk weerbarstiger dan verwacht. De rekening voor het saneren ligt volledig bij de Zeeuwse gemeenschap.

Sanering: nut en noodzaak

Afgelopen december legde de rechtbank Zeeland-West-Brabant een rechtstreeks verband tussen de dumpingpraktijken van de Kazachse fosforproducent Kazphosphate en het faillissement van Thermphos in 2012. Omdat een (groene) doorstart niet mogelijk bleek moest gesaneerd worden. Handhaven en langjarig procederen zou de beschikbare middelen uit de boedel verdampen zonder dat er maar iets gesaneerd was. Daarom sloot de Provincie Zeeland een overeenkomst met alle betrokkenen om het terrein te gaan saneren en het fosfor(slik) op te ruimen. Bij gesloten fosforfabrieken in bijvoorbeeld Amerika en Canada wordt het fosfor(slik) niet opgeruimd maar over het land uitgereden en bedekt met een laag aarde of beton. Europese regelgeving verbiedt dat en inmiddels is duidelijk dat dergelijke 'oplossingen' de nodige milieurisico's (en beheerskosten) kennen.

Fosfor
Fosfor (P) is een niet-metaal dat spontaan ontbrandt als het met lucht in aanraking komt. Brandende fosfor kan niet met water worden gedoofd

Veiligheid en beheerskosten

De Provincie neemt haar verantwoordelijkheid voor de veiligheid. Dat betekent dat zij de beheerskosten betaalt. Beheerskosten zijn onder andere kosten voor de brandweer, operators en eerste hulp die 24 uur per dag aanwezig moeten zijn vanwege de aanwezigheid van het gevaarlijke fosfor. Die kosten bedragen 700.000 euro per maand.

700.000 euro
is het bedrag van de beheerskosten die de Provincie Zeeland iedere maand betaalt om de veiligheid op en om het terrein te waarborgen.

VALLEN EN OPSTAAN

Uitvoering van de sanering bleek in de praktijk nog een stuk weerbarstiger dan vooraf al gedacht. Omdat nergens ter wereld ervaring is met het verwerken van fosfor(slib) kende de sanering een lange aanlooptijd. Er werd een speciale installatie gebouwd die ingeregeld moest worden. Verder is de fabriek voor een groot deel niet meer in gebruik en verouderen de installaties die nog wel gebruikt worden, dat brengt ook de nodige problemen en daarmee vertragingen met zich mee. Eerdere plannings zijn bij lange na niet gehaald. Hoe lang het nu nog wel duurt en hoeveel dat gaat kosten wordt in april bekend.

Radioactieve stoffen

Waar de Provincie vanuit de milieuwetgeving verantwoordelijk is om toe te zien dat de effecten onder controle zijn, ligt deze verantwoordelijkheid op het gebied van de bij Thermphos aanwezige radioactieve stoffen bij het Rijk.

Geschatte kosten

Een indicatie van geschatte kosten van minimaal 25 miljoen euro voor alleen de Provincie Zeeland is reëel. Dat komt neer op bijna 12 % van de totale provinciale begroting. Ter vergelijking: dat zou voor het Rijk meer dan 30 miljard euro zijn op de Rijksbegroting, ruimschoots meer dan de totale begrotingen van Veiligheid en Justitie, Buitenlandse Zaken en Defensie bij elkaar.

Wat vragen we van het Rijk?

De Provincie Zeeland en Zeeland Seaports slaan de handen ineen voor een duurzame totaaloplossing. Niet alleen om de site veilig te maken, maar ook om te zorgen dat nieuwe en schone economie zich snel weer kan ontwikkelen op de beste plek van de haven. Daarvoor moet de site snel weer uitgeefbaar worden, maar daar is geen reële sluitende businesscase voor te maken. Er is geld nodig voor de onrendabele top.

Zeeland vraagt het Rijk haar verantwoordelijkheid te nemen en bij te dragen aan de oplossing van dit probleem. Ook vragen we het Rijk om de zaak opnieuw aan te kaarten in Brussel.

2000 ton
Giftig fosforslib bevindt zich op het terrein in allerlei buizen en leidingen, inmiddels is zo'n 40% daarvan verwerkt.

KOSTEN

Uit de bedoel was in 2012 35 miljoen euro beschikbaar, het Rijk heeft daar 3 miljoen euro aan toegevoegd en de Provincie Zeeland ook. Als gevolg van de vertragingen heeft de Provincie de afgelopen maanden al 3,6 miljoen euro extra beschikbaar gesteld voor het veilig houden van het terrein. De beheerskosten, die de Provincie vanwege de veiligheid voor haar rekening neemt, bedragen 8,5 miljoen euro per jaar. Dat is vrijwel gelijk aan de jaarlijkse investeringsruimte voor economische prioriteiten, terwijl structuurversterkende maatregelen (advies Balkenende) juist hard nodig zijn.

